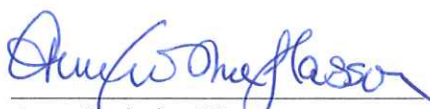
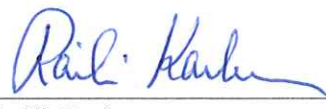

HandläggarePatrik Simonsson / Anders
Håkansson
Telefon: 08 - 508 36 200**Till**

Äldrenämnden den 23 maj 2017

**Yttrande över revisionskontorets årsrapport dnr
3.1.2-55/2017 för äldrenämnden****Förvaltningens förslag till beslut**

Äldrenämnden återoppar detta tjänsteutlåtande som sitt yttrande över stadsrevisionens årsrapport.

Ann-Christine Hansson
FörvaltningschefRaili Karlsson
Avdelningschef**Sammanfattning**

Årsrapporten redovisar det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av äldrenämndens verksamhet och ekonomi avseende 2016. Revisionskontoret bedömer i allt väsentligt att verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att nämndens resultat bedöms vara förenligt med kommunfullmäktiges mål. Den interna kontrollen har förbättrats och bedöms vara tillräcklig. Bokslut och räkenskaper bedöms också i allt väsentligt vara rättvisande och följer reglerna för god redovisningssed. Nämnden bedöms delvis ha beaktat revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar. En rekommendation som enligt revisionskontoret återstår att implementera avser samordning och utvärdering av stadens förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre.

Bakgrund

Revisorerna för äldrenämnden har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under 2016 och överlämnar stadsrevisionens årsrapport till nämnden för yttrande senast 30 juni 2017.

Ärendet

Årsrapporten redovisar det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av äldrenämndens verksamhet avseende 2016. Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Intern kontroll

Bokslut och räkenskaper

Särskilda granskningar har genomfört inom följande områden:

Tryggt boende inom äldreomsorgen

Anhörigstöd

Stockholms Trygghetsjour

EU-projekt

Nämndens lönerutiner

Manuella utbetalningar

Äldrenämnden redovisar ett nettoöverskott mot budget om 1,1 mnkr. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig och att nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt. De största avvikelserna jämfört med budget avser främst en försenad satsning vad gäller statsbidraget för ökad bemanning, ej utnyttjade medel avseende kunskapssatsningen för baspersonal samt två EU-finansierade projekt som inte nådde upp till planerade kostnader för 2016.

Nämndens resultat för 2016 bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året. Nämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppnåtts och bedömer även att samtliga av kommunfullmäktiges verksamhetsmål som avser nämnden har uppnåtts.

I rapporten framförs att det saknas en analys av hur genomförda aktiviteter bidragit till måluppfyllelsen gällande verksamhetsmålet ”Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet”. Detta bedöms försvåra möjligheterna till en extern bedömning av måluppfyllelsen. Dock delar revisionskontoret nämndens bedömning av måluppfyllelsen.

Revisionskontoret bedömer att äldrenämndens interna kontroll är tillräcklig. De brister som noterats är inte av sådan omfattning att de påverkar den sammanfattande bedömningen. En sådan brist gäller verksamhetsmålen "Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering" och "Stockholm är en tillgänglig stad för alla" där revisionskontoret anser att nämnden borde ha tagit ett större ansvar för att beskriva den verksamhet som har bedrivits under året och på vilket sätt den har bidragit till måluppfyllelse.

Revisionskontoret anser vidare att äldrenämnden i huvudsak har en tillfredsställande uppföljningsstruktur för ekonomi, verksamhet och kvalitet. Även bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat de rekommendationer som gavs föregående år. Denna uppföljning visar att rekommendationen om att utvärdera stadens förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre endast delvis har uppfyllts. Utifrån 2013 års granskning av Stockholms Trygghetsjour rekommenderades äldrenämnden att utveckla samverkan med stadsdelsnämnderna vilket inte har beaktats av nämnden enligt revisionskontorets bedömning.

Årsrapporten omfattar även revisionskontorets fördjupade granskningar kring tryggt boende för äldre. Granskningen visar att det finns anledning för äldrenämnden att se över och utveckla stadens riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg, då stadsdelsnämnderna upplever att det finns otydligheter kring kriterierna för boendeinsatser. Revisionskontoret anser att äldreförvaltningen även bör fungera som ett stöd i stadsdelsförvaltningarnas arbete med att ta fram en rutin för att trygga att äldre som får avslag på ansökan om särskilt boende erbjuds andra insatser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 16 maj 2017. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 17 maj 2017. Ärendet anmäls för kännedom den 11 maj 2017 till det gemensamma, för socialnämnd, äldrenämnd och överförmyndarnämnd, rådet för funktionshindersfrågor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det är positivt att revisionskontoret funnit att äldre nämnden i allt väsentligt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att den interna kontrollen varit tillräcklig och att bokslutet och räkenskaperna är rättvisande. Förvaltningen arbetar löpande med att följa lämnade rekommendationer och att förbättra de utvecklingsområden som framkommer i samband med revisionsrapporterna.

Intern kontroll

Äldreförvaltningen fortsätter arbetet med att höja kvaliteten i processen för att ta fram och följa upp internkontrollplanen. Förvaltningens arbetsgrupp bestående av representanter från samtliga avdelningar och stab ansvarar för detta arbete. En del i förbättringsarbetet blir att under året uppdatera och dokumentera nämndens system för intern kontroll samt i högre grad redovisa resultatet av genomförda kontroller till äldre nämnden.

Anhörigstöd

I riktlinjerna för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg framgår vilka insatser den som vårdar eller stödjer en närstående kan ansöka om. Det framgår bland annat från riktlinjerna att den anhörige har rätt att ansöka om avgiftsfri avlösning upp till 16 timmar per månad, korttidsvård vid pension Hornskroken eller Kinesen samt möjlighet att ansöka om hemvårdsbidrag. I riktlinjer för biståndshandläggning hänvisas också till stadens ”program för stöd till anhöriga 2017-2020”.

Måluppfyllelse

I årsrapporten framförs att det saknas analys av på vilket sätt genomförda aktiviteter har bidragit till måluppfyllelsen för målet ”Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet”.

Äldreförvaltningen har tilldelats en rad aktiviteter i kommunfullmäktiges budget men förvaltningen har också lagt till en rad andra aktiviteter för att uppnå målet om en god kvalitet inom äldreomsorgen.

I inledningsskedet av arbetet med att genomföra en aktivitet så analyseras hur arbetet ska utformas för att bäst leda till att äldreomsorgen förbättras. En förändring av verksamheten eller genomförandet av en aktivitet görs inte om det inte tros leda till en förbättring. Detta är en grundförutsättning för det arbete som utförs. Däremot kan det vara problematiskt att mäta vilken effekt som ett visst arbete har fått för verksamheten. Dels för att det, med undantag av brukarundersökningarna, inte finns så många andra metoder för att mäta kvaliteten inom äldreomsorgen. Men det är också så att det är svårt att särskilja effekten av en insats när det pågår flera parallella förbättringsarbeten, både från äldreförvaltningen och från stadsdelsförvaltningarnas sida.

Stockholms Trygghetsjour

Äldrenämnden fortsätter arbetet med att utveckla samarbetsformerna med stadsdelsnämnderna. Samtliga beställarenheter har tidigare bjudits in till samverkansmöten med Stockholms Trygghetsjour men endast ett fåtal stadsdelsnämnder har haft möjlighet att komma. Under 2017 har inbjudan åter igen gått ut till alla stadsdelsnämnder och då med inriktning att medarbetare från Stockholms Trygghetsjouren kan besöka beställarenheterna. Syftet är att dels informera om verksamheterna inom Stockholms Trygghetsjour, utveckla samarbetet och att tydliggöra hanteringen av ärenderapporterna.

Övrigt

Äldreförvaltningen har utvecklat processerna för budget, ekonomiuppföljning och prognoser. Under året har uppföljningen på förvaltningsledningsnivå skärpts och en god prognossäkerhet har återigen uppnåtts.

Bilagor

1. Årsrapport 2016 Äldrenämnden – rapport från Stadsrevision dnr 3.1.2-55/2017.

Dnr 1.4 - 200 / 2017

Till
Äldrenämnden

Årsrapport 2016 för äldrenämnden

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av äldrenämndens verksamhet under 2016.

Revisorerna har den 16 mars 2017 behandlat bifogat årsrapport och överlämnar den till äldrenämnden för yttrande senast den 30 juni 2017.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande

Maria Lövgren
Sekreterare

Årsrapport 2016

Äldrenämnden

**Rapport från
Stadsrevisionen**

Nr 31, 2017

Dnr 3.1.2-55/2017

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I "årsrapporter" för nämnder och "granskningspromemorior" för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Äldrenämnden

Årsrapport 2016 för äldrenämnden

Revisorerna i revisorsgrupp 3 har avslutat revisionen av äldrenämndens verksamhet under 2016.

Revisorerna har den 16 mars 2017 behandlat bifogat årsrapport och överlämnar den till äldrenämnden för yttrande senast den 30 juni 2017.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 3.

Ulf Bourker Jacobsson
Ordförande

Maria Lövgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att äldrenämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig främst i att budgethållningen har varit tillräcklig samt att nämndens resultat bedöms vara förenligt med de mål fullmäktige fastställt.

Intern kontroll

Nämndens interna kontroll bedöms ha varit tillräcklig. Till skillnad mot föregående har kontroller enligt planen för intern kontroll genomförts och uppföljning av internkontrollarbetet redovisats till nämnden. Granskningar under året har omfattat bl.a. Stockholms Trygghetsjourns verksamhet, tryggt boende inom äldreomsorgen och nämndens hantering av EU-bidrag. Identifierade brister är inte av sådan omfattning att de påverkar den sammantagna bedömningen.

Bokslut och räkenskaper

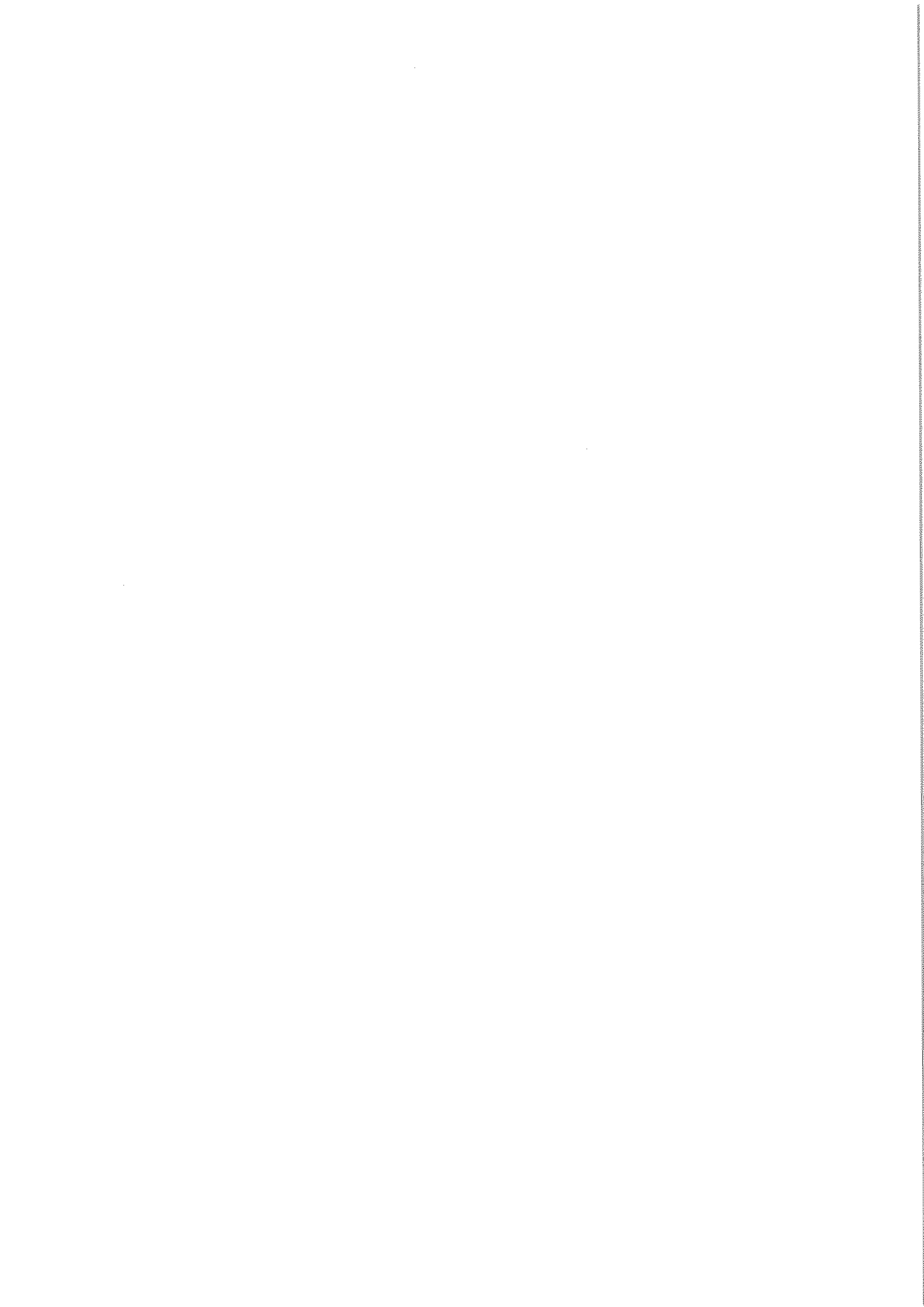
Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har delvis beaktat revisorernas rekommendationer i föregående års granskningar. En rekommendation som återstår att implementera avser samordning och utvärdering av stadens förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre.

Innehållsförteckning

1	Årets granskning	1
2	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.1.1	<i>Driftverksamhet</i>	2
2.1.2	<i>Investeringsverksamhet</i>	2
2.2	Verksamhetsmässigt resultat	3
3	Intern kontroll	4
4	Bokslut och räkenskaper	6
5	Uppföljning av tidigare års granskning	6
	Bilaga 1 - Årets granskningar	7
	Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer	11
	Bilaga 3 - Bedömningskriterier	13

1 Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömningen redovisas i *bilaga 3*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 1*.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 2*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden den 7 april 2016 i samband med genomgång av 2015 års granskning och avstämning inför 2016.

Granskningsledare har varit Erik Lindgren vid revisionskontoret och Carin Hultgren på PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att äldre nämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig främst i att budgethållningen har varit tillräcklig samt att nämndens resultat bedöms vara förenligt med de mål fullmäktige fastställt.

2.1 Ekonomiskt resultat

2.1.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2016:

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget- avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Kostnader	222,0	199,3	22,7	10,2 %	15,0
Intäkter	56,5	34,7	− 21,8	38,6 %	-0,8
Verksamhetens nettokostnader	165,5	164,6	0,9	0,5 %	14,2
Kapitalkostnader	3,8	3,5	0,3	7,9 %	2,3
Driftbudgetens nettokostnader	169,3	168,2	1,1	0,7 %	16,5
Justerat netto, efter resultat- överföringar	169,3	168,2	1,1	0,7 %	16,5

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall är 1,1 mnkr lägre än budgeten. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt. De största avvikelserna jämfört med budget avser främst en försenad satsning vad gäller statsbidraget för ökad bemanning, ej utnyttjade medel avseende kunskapssatsningen för baspersonal samt två EU-finansierade projekt som inte nådde upp till planerade kostnader för 2016.

2.1.2 Investeringsverksamhet

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget- avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Investeringsplan					
Utgifter	9,1	4,3	4,8	52,7 %	13,1
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0 %	0,0
Nettoutgifter	9,1	4,3	4,8	52,7 %	13,1

Av tabellen framgår att nämndens utfall är 4,8 mnkr lägre än investeringsbudgeten. Avvikelsen beror enligt nämndens redovisning på att upphandlingsprocessen avseende digitala trygghetslarm har blivit utdragen på grund av överklaganden. Nämnden har förklarat avvikelsen på ett tillfredsställande sätt.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2016 bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Nämnden har bidragit till att kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppnåtts. Nämnden bedömer att samtliga av kommunfullmäktiges verksamhetsmål som avser nämnden har uppnåtts.

Nämndens redovisning saknar i flera fall analys av på vilket sätt genomförda aktiviteter har bidragit till måluppfyllelsen. Aktiviteternas effekter beskrivs endast i liten utsträckning. Det gäller bland annat verksamhetsmålet "Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet". Detta bedöms försvåra möjligheterna till bedömning av måluppfyllelsen. Utifrån vad som framkommit vid verifieringar och genomgång av kompletterande underlag samt vid dialog med äldreförvaltningen delar dock revisionskontoret nämndens bedömning av måluppfyllelsen.

Fullmäktige beslutade i budget 2016 att sjukfrånvaron skulle utgöra en obligatorisk nämndindikator. Nämndens sjukfrånvaro uppgick 2016 till 3,9 %, vilket är lägre än nämndens årsmål om 4,2 % och högre än 2015 års utfall om 3,6 %.

Under året har en granskning genomförts avseende tryggt boende inom äldreomsorgen. Granskningen visar att det finns anledning för äldrenämnden att se över och utveckla stadens riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg, då stadsdelsnämnderna upplever att det finns otydligheter kring kriterierna för boendeinsatser. Äldrenämnden bör även fungera som ett stöd i stadsdelsnämndernas arbete med att ta fram en rutin för att trygga att äldre som får avslag på ansökan om särskilt boende erbjuds andra insatser. För en mer utförlig beskrivning av granskningen, se bilaga 1.

3 Intern kontroll

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. En tillräcklig intern kontroll innebär att kontrollen är aktiv och ändamålsenlig. Att arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisationen, system och det löpande arbetet. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan. Brister som noterats är inte av sådan omfattning att de påverkar den sammanfattande bedömningen.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. Nämndens verksamhetsplan för 2016 bedöms endast delvis vara ett tydligt styrande dokument, då den saknar beskrivning av på vilket sätt uppföljning ska ske. Nämndens mål ansluter dock i stor utsträckning till fullmäktiges mål och det har, i och med en omfattande precisering av aktiviteter, varit tydligt vad nämnden ska genomföra under året.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter. Uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra, såsom hemtjänst och vård- och omsorgsboenden, sker årligen i samverkan med stadsdelsnämnderna.

Enligt budget 2016 har nämnden särskilt rapporteringsansvar för sex av fullmäktiges verksamhetsmål. Rapporteringsansvaret innebär att nämndens analyser och bedömning av måluppfyllelse har extra tyngd i stadens samlade analys och bedömning av verksamhetsmålen. När det gäller verksamhetsmålen "Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering" och "Stockholm är en tillgänglig stad för alla" anser revisionskontoret att nämnden borde ha tagit ett större ansvar för att beskriva den verksamhet som har bedrivits under året och på vilket sätt den har bidragit till måluppfyllelse.

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god under året. I jämförelse med 2015 har nämndens prognossäkerhet förbättrats.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2016	Tertial- rapport 2 2016	Bokslut 2016	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudgetens nettokostnader före resultatöverföring ar	169,3	168,3	168,2	0,1	0,1 %
Justerat netto, efter resultatöverföring ar	169,3	168,3	168,2	0,1	0,1 %
Nettoinvesteringa r	9,1	9,1	4,3	4,8	52,7 %

Nämnden har under året utvecklat sitt arbete med intern kontroll. En arbetsgrupp med representanter från samtliga avdelningar ansvarar för att väsentlighets- och riskanalyser görs, internkontrollplan utarbetas samt att kontroller genomförs. Arbetet under året bedöms i huvudsak ha bedrivits i enlighet med stadens anvisningar. Nämndens system för intern kontroll, det dokument i vilket nämnden beskriver hur arbetet med intern kontroll ska bedrivas, bör dock uppdateras utifrån det utvecklade arbetssättet.

Nämndens internkontrollplan för 2016 bedöms omfatta risker som är relevanta sett till nämndens verksamhet. Planen omfattar personal- och ekonomiadministrativa risker i en utsträckning som, till skillnad från föregående år, bedöms vara tillräcklig.

2015 skedde inte någon samlad rapportering till nämnden avseende resultatet av årets internkontrollarbete. Vidare hade de kontroller som angavs i planen inte genomförts. Dessa delar har utvecklats under 2016, då kontroller har genomförts och uppföljning av internkontrollarbetet har redovisats till nämnden. Redovisningen till nämnden skulle dock i vissa delar kunna bli tydligare vad gäller resultatet av genomförda kontroller. Detta avser bland annat internkontrollplanens process "Myndighetsutövning", där resultatet ej framgår.

Ett antal granskningar har genomförts av nämndens interna kontroll. Dessa omfattar bland annat arbetet med stöd till anhöriga inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning, Stockholms Trygghetsjours verksamhet samt nämndens hantering av EU-projekt. Bristerna som har identifierats i granskningarna är inte av sådan karaktär att de påverkar den

sammantagna bedömningen av nämndens interna kontroll. Granskningarna redovisas i bilaga 1, där även lämnade rekommendationer framgår.

4 Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året. Det råder en god ordning i underlagen och posterna är i huvudsak väl dokumenterade.

5 Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 2*.

Uppföljningen visar att nämnden delvis har beaktat revisionens rekommendationer. En rekommendation som återstår att implementera avser samordning och utvärdering av stadens förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre.

Utifrån 2013 års granskning av Stockholms Trygghetsjour rekommenderades äldre-nämnden att utveckla samverkan med stadsdelsnämnderna. 2016 års uppföljande granskning visade att rekommendationen inte har beaktats av nämnden.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar och projekt under perioden april 2016- mars 2017

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Tryggt boende inom äldreomsorgen

Revisionskontoret har genomfört en granskning av tryggt boende inom äldreomsorgen. Syftet med granskningen har varit att bedöma om stadsdelsnämnderna arbetar för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras i enlighet med intentionerna i budgeten för 2016.

Granskningen har omfattat äldrenämnden samt stadsdelsnämnderna Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Södermalm, Norrmalm och Hägersten-Liljeholmen.

Granskningen visar att stadsdelsnämnderna säkerställer att behov av tryggt boende hos stadens äldre tillgodoses genom alternativa insatser. Stadsdelsnämnderna arbetar även med förebyggande insatser och information. Det finns dock vissa skillnader i stadsdelsnämndernas arbetssätt för att säkra behovet av tryggare boende hos äldre.

Stadens riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg är kända men bedöms inte fullt ut utgöra ett stöd i handläggningen och arbetet med de individuella behovsbedömningarna. Granskningen visar vidare att det saknas ett stöd för bedömning vid handläggning av boende- respektive trygghetsinsatser för äldre med andra behov än enbart omsorgsbehov, till exempel personer med påtagliga psykiska funktionsnedsättningar, missbruksproblematik och hemlöshet.

Den sammanfattande bedömningen är att stadsdelsnämnderna arbetar för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras. Det finns genom stadens riktlinjer ett stöd för bedömning vid handläggning av boendeinsatser. Mot bakgrund av att stadsdelsnämnderna upplever att det finns otydligheter kring kriterierna finns det dock anledning för äldrenämnden att se över och utveckla riktlinjerna. Äldrenämnden bör även mot bakgrund av sitt övergripande ansvar för att samordna stadens äldreomsorg fungera som ett stöd i stadsdelsnämndernas arbete för att ta fram en rutin, enligt kommunfullmäktiges beslut, för att trygga att äldre som får avslag

på ansökan om särskilt boende erbjuds andra insatser. Detta för att säkerställa att arbetet bedrivs likvärdigt inom de olika stadsdelsnämnderna.

Intern kontroll

Anhörigstöd

En granskning har gjorts av stadens arbete med stöd till anhöriga inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning.

Granskningen visar att stadsdelsnämnderna överlag är nöjda med det stöd de får från äldrenämnden i arbetet med stöd till anhöriga. Äldrenämnden erbjuder exempelvis utbildningar av anhängigombud, deltar i anhängigkonsulenternas nätverksträffar samt arrangerar anhängigveckan.

Stadens program för stöd till anhöriga föreskriver att biståndsbedömt stöd ska kunna ges direkt till den anhöriga. Granskningen visar dock att anhöriga ansöker om stöd för egen del i mycket liten omfattning. De intervjuade i stadsdelsnämnderna uppger att detta beror på att det är otydligt vad sådana insatser kan innebära och hur de ska verkställas. Granskningen visar vidare att ingen uppföljning idag sker av anhängigstödet samlade omfattning och kvalitet, varken inom stadsdelsnämnderna eller för staden som helhet.

Utifrån granskningen rekommenderas äldrenämnden att i stadens riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg förtydliga på vilket sätt en anhängig kan ansöka om stöd för egen del.

Stockholms Trygghetsjour

En uppföljande granskning har gjorts avseende Stockholms Trygghetsjourns verksamhet. Granskningen omfattade även stadsdelsnämnderna Skarpnäck och Östermalm. Granskningen har haft fokus på samverkan och informationsöverföring av såväl insatser och beslut som avvikelser, synpunkter och klagomål.

Granskningen visar att samverkansformerna mellan Stockholms Trygghetsjour och stadsdelsnämnderna inte har utvecklats sedan den tidigare granskningen år 2013. Revisionskontoret bedömer att samordningen mellan äldrenämnden och stadsdelsnämnderna på ett övergripande plan brister vad gäller hanteringen av avvikelser, synpunkter och klagomål. Av intervjuer har det till exempel

framkommit att det är otydligt vilken roll Stockholms Trygghetsjourns ärenderapporter spelar i sammanhanget.

Informationsöverföringen gällande beslut och insatser från Trygghetsjouren till stadsdelsnämnderna och mellan organisationernas verksamhetssystem bedöms fungera väl utifrån de delar äldrenämnden svarar för, det vill säga upprättande och utskickande av ärenderapporter. Däremot är det en brist att det inte finns nedskrivet när en ärenderapport övergår till att bli berörd stadsdelsnämnds ansvar.

Utifrån granskningen rekommenderas äldrenämnden att tydliggöra ärenderapporternas roll i avvikelse-, klagomåls- och synpunktshanteringen. Vidare rekommenderas nämnden att utveckla formerna för samverkan med stadsdelsnämnderna kring Stockholm Trygghetsjourns verksamhet.

Granskning av EU-projekt

En granskning har gjorts med syfte att bedöma om nämndens interna kontroll avseende beredning, beslut och ansökan samt planering och uppföljning av EU-projekt som finansieras med hjälp av EU-bidrag är tillräcklig samt om redovisning av intäkter och kostnader för projekten sker på ett sådant sätt att en rättvisande bild av resultat och ställning erhålls. Verifiering har skett av två EU-projekt.

Granskningen visar att nämnden har en tydlig styrning och struktur för uppföljning som regleras i avtal med bidragsgivaren. Därutöver har central förvaltning en ändamålsenlig månadsvis projektuppföljning av externa bidrag som säkerställer att intäkterna blir fullständigt och korrekt redovisade samt rätt periodiserade.

Verifieringen visar att det för granskade EU-projekt finns underlag till grund för beslut i form av bl.a. projektplan, riskanalyser och kostnadskalkyler. För ett av de granskade projekten har dock ansökan inte bifogats till informationsärendet i nämnden och därmed har inte nämnden kunnat ta del av kalkyl och riskanalys för projektet.

Sammantaget bedömer revisionskontoret att nämndens interna kontroll avseende beredning, beslut och ansökan samt planering och uppföljning av EU-projekt som finansieras med hjälp av EU-bidrag i huvudsak är tillräcklig. Vidare att redovisning av intäkter och kostnader för EU-projekten i allt väsentligt sker på ett sådant sätt att en rättvisande bild av resultat och ställning erhålls.

Granskning av nämndens lönerutiner

Granskningen har inriktats mot att bedöma om den interna kontrollen avseende sådana faktorer som påverkar löneskulden är tillräcklig.

Granskningen visar att nämnden har en dokumenterad rutin för internkontroll av lönehantering. Rutinen innefattar bland annat ett avsnitt om hur nämnden ska förebygga att löneskulder uppstår. Ansvarsfördelningen bedöms vara tydlig mellan funktioner på olika nivåer, så som attesterande chef, controller och HR-strateg, samtidigt som väsentliga kontrollmoment finns på plats. Granskningen visar att inga löneskulder uppstått under granskad period, 1 januari till 30 april 2016.

Utifrån granskningen bedöms att den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskning av manuella utbetalningar

Granskningen har syftat till att bedöma om det finns kontroller i den löpande redovisningen som säkerställer en tillräcklig intern kontroll avseende hanteringen av manuella betalningar.

Sammantaget bedöms nämndens interna kontroll avseende manuella utbetalningar i huvudsak vara tillräcklig. Dock saknas rutinbeskrivningar för manuella utbetalningar och egna utlägg.

Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2015 ÅR	Anhörig utför hemtjänst Nämnden rekommenderas att utarbeta en tydlig definition vad som avses med anhörig/närstående. Vidare rekommenderas nämnden att se över kvalitetssäkringen av rapporterad verksamhetsuppföljning. Nämnden rekommenderas att tydliggöra anvisningarna avseende hantering och rapportering av brister samt att se över sina rutiner för återkoppling av hur allvarliga brister har hanterats till stadsdelsförvaltningarna.	X			Äldrenämnden har beslutat att upphöra med anhörig- och objektanställningar inom hemtjänsten från och med den 1 januari 2017. Detta framgår även av stadens budget 2017.	2016
2015 ÅR	Delegering inom dagverksamhet Nämnden rekommenderas att komplettera anvisningarna för verksamhetsuppföljning av dagverksamhet med kontroll av om rutiner för delegering är kända och tillämpas av personalen.	X			Äldrenämnden utarbetar anvisningar och mallar för verksamhetsuppföljning inom äldreomsorgen. I stadens anvisningar för verksamhetsuppföljning inom äldreomsorgen framgår att rutiner för delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter ska efterfrågas vid uppföljning. Vidare framgår av 2016 års uppföljningsmall för dagverksamhet att frågor ska ställas om huruvida rutin för delegering finns och om det ledningssystem inom vilket rutinerna återfinns är känt bland personalen.	2016
2015 P 3	Förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre Sammanfattningsvis bedöms äldrenämnden inom ramen för sitt kommunövergripande ansvar rörande äldreomsorgen behöva utveckla samordning och utvärdering av stadens förebyggande och hälsofrämjande insatser för stadens äldre.			X	Äldrenämnden anser sig inte ha ett samordnande uppdrag avseende förebyggande insatser. Däremot anser nämnden att den bidrar med utveckling inom området, vad gäller exempelvis tillgång till hjälpmedel och IT-lösningar. Nämnden lyfter även fram sitt kommunövergripande ansvar för föreningsstödet till pensionärsföreningar samt sitt samarbete med den idéburna sektorn vad gäller kultur- och fritidsaktiviteter, som aspekter som främjar det förebyggande arbetet.	2016

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
2015 ÅR	Intern kontroll Nämnden rekommenderas att se över sina rutiner för upprättande av planen samt se över och utveckla rapporteringen av genomförda kontroller.	X			Nämnden har i samband med verksamhetsberättelse återrapporterat resultatet av den interna kontrollen. Arbetssättet för väsentlighets- och riskanalys och rutinerna för upprättande av internkontrollplanen har vidare setts över under året.	2016
2016	Granskning av Stockholms Trygghetsjour. Nämnden rekommenderas att tydliggöra ärenderapporternas roll i avvikelse-, synpunkts- och klagomålshanteringen samt att utveckla samverkan med Skarpnäcks respektive Östermalms stadsdelsnämnd.					2017
2016	Anhörigstöd Nämnden rekommenderas att i stadens riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg förtydliga på vilket sätt en anhörig kan ansöka om stöd för egen del.					2017
2016	Tryggt boende inom äldreomsorgen Mot bakgrund av att stadsdelsnämnderna upplever att det finns otydligheter kring kriterierna för boendeinsatser finns det anledning för äldrenämnden att se över och utveckla riktlinjerna för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg. Nämnden bör vidare mot bakgrund av sitt övergripande ansvar för att samordna stadens äldreomsorg fungera som ett stöd i stadsdelsnämndernas arbete för att ta fram en rutin, enligt kommunfullmäktiges beslut, för att trygga att äldre som får avslag på ansökan om särskilt boende erbjuds andra insatser. Detta för att säkerställa likställighet.					2017

Bilaga 3 - Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

<i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i>
--

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.